

بازگشت به آینده

ژیل دلوز - آنتونیو نگری - مایکل هارت

مترجم: رضا نجف زاده

کامو

تهران، خیابان شریعتی، بالاتر از سه راه طالقانی،

خیابان نیرو، شماره ۷/۱، تلفن: ۷۷۵۲۹۹-۷

بازگشت به آینده

ژیل دلوز - آنتونیو نگری - مایکل هارت

ترجمه: رضا نجف‌زاده

• چاپ اول ۱۳۸۶ تهران • شمارگان ۱۲۰۰ نسخه

• لیتوگرافی: خدمات فرهنگی صبا • چاپ: غزال • صحافی: دیدآور

• طرح روی جلد: حسن کریم‌زاده

شابک: ۹۶۴-۷۳۸۷-۸۱-۴ / ISBN 964-7387-81-4

همه حقوق چاپ و نشر برای ناشر محفوظ است Printed In Iran

نجف‌زاده، رضا، گردآورنده و مترجم
بازگشت به آینده / ژیل دلوز، آنتونیو نگری، مایکل هارت؛ مترجم
[گردآورنده] رضا نجف‌زاده.

تهران: گام نو، ۱۳۸۵.

۱۲۴ ص.

شابک: 964-7387-81-4

یادداشت: فیبا، کتابنامه.

شناسه افزوده: دلوز، ژیل، ۱۹۲۵-۱۹۹۵ م. / نگری، آنتونیو، ۱۹۲۳ م. /

هارت، مایکل

۳۰۰

ب۲/ن۸۵/۸۶

۸۵-۳۴۲۴۵

کتابخانه ملی

فهرست

۷	پیش‌گفتار مترجم
۹	پی‌نوشت بر جوامع کنترلی / ژیل دلوز
۱۹	کنترل و شدن / گفت‌وگوی نگری با دلوز
۳۱	زوال جامعه مدنی / مایکل هارت
۵۹	بازگشت به آینده / آنتونیو نگری
۸۷	اشکال نوین قدرت / گفت‌وگو با مایکل هارت
۱۰۱	فوکو، مارکس و مقاومت / گفت‌وگو با نگری
۱۱۵	"ب" مثل بریکادهای سرخ / گفت‌وگو با نگری

پیش‌گفتار مترجم

فوکو در *انضباط و مجازات* و نیز چندین مقاله و سخنرانی، تلویحاً به عبور از جامعه انضباطی به جامعه کنترلی پرداخته است. اما آثار او شفافیت لازم را درخصوص این گذر ندارد. دلوز در کتاب خود تحت عنوان *فوکو و در مقاله‌ای* موجز اما پیچیده تحت عنوان "پی‌نوشت بر جوامع کنترلی" آن را صورت‌بندی کرده است. مایکل هارت نیز در مقاله مفصل "زوال جامعه مدنی" که نخستین بار در *Social Text* منتشر شد، ضمن قرائت مفهوم جامعه مدنی در اندیشه هگل، گرامشی و فوکو، با دست‌مایه قراردادن تحلیل‌های دلوز از جامعه کنترلی، بر وضعیت پسامدنی تأکید می‌کند و در عین حال ادبیات این موضوع را غنی‌تر می‌سازد. بعدها، مایکل هارت با همکاری آنتونیو نگری در *امپراتوری عبور از امپریالیسم به امپراتوری* و دگرگونی اشکال قدرت در مناسبات مبتنی بر تابع‌سازی واقعی کار در سرمایه‌داری را بر مبنای همین مفهوم مفصل‌بندی می‌کنند. همان‌طور که آنان نوشته‌اند، در جامعه انضباطی سلطه اجتماعی از طریق شبکه پراکنده‌ای از آرایه‌ها (dispositifs) یا دستگاه‌هایی اعمال می‌شود که آداب، عادات و کردارهای زایا را تولید و تنظیم می‌کنند. تحقق این جامعه و تضمین اطاعت افراد در آن، از طریق نهادهای انضباطی‌ای چون زندان، کارخانه، آسایشگاه، بیمارستان، دانشگاه، مدرسه و نهادهای مشابه انجام می‌گیرد. فوکو در تشریح جامعه انضباطی عموماً به نظام سیاسی و اجتماعی پیش از انقلاب کبیر و دوران کلاسیک فرانسه اشاره می‌کند. اما به‌زعم نگری و هارت شکل کلی و

اولیه انباشت سرمایه‌داری در اروپا و نقاط دیگر با این پارادایم انضباطی قدرت ساخته و پرداخته شده است.

برخلاف جامعه انضباطی، سازوکارهای سلطه در جامعه کنترلی بسیار دموکراتیک‌تر و درون‌بودی‌تر است. در جامعه کنترلی سازوکارهای سلطه در درون مغزها و بدن‌های شهروندان جریان دارد. این جامعه در متتالیه مدرنیته واقع است و رو به پسامدرنیته دارد. برخلاف انضباط، کنترل از طریق شبکه‌های انعطاف‌پذیر و پرنوسان، کاملاً به خارج از حوزه‌های سازمان‌دهی‌شده نهادهای اجتماعی‌ای چون کارخانه، مدرسه، بیمارستان، زندان و... گسترش یافته است. جز گفت‌وگوی پایانی، متن‌های این مجموعه عمدتاً با محوریت مفاهیمی چون جامعه کنترلی و زیست‌قدرت به هم متصل می‌شوند. کوتاه‌بودن نسبی متن‌ها، تفصیل این مقدمه را بی‌وجه می‌سازد.